

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o enakih možnostih žensk in moških obsega:

- Zakon o enakih možnostih žensk in moških – ZEMŽM (Uradni list RS, št. 59/02 z dne 5. 7. 2002),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju načela enakega obravnavanja – ZUNEO-A (Uradni list RS, št. 61/07 z dne 10. 7. 2007),
- Zakon o varstvu pred diskriminacijo – ZVarD (Uradni list RS, št. 33/16 z dne 9. 5. 2016).

ZAKON O ENAKIH MOŽNOSTIH ŽENSK IN MOŠKIH (ZEMŽM)

(neuradno prečiščeno besedilo št. 2)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (namen zakona)

(1) S tem zakonom se določajo skupni temelji za izboljšanje položaja žensk in ustvarjanje enakih možnosti žensk in moških na političnem, ekonomskem, socialnem, vzgojno-izobraževalnem ter na drugih področjih družbenega življenja (v nadaljnjem besedilu: enake možnosti).

(2) Ustvarjanje enakih možnosti je naloga celotne družbe in pomeni odstranjevanje ovir za vzpostavljanje enakosti spolov, zlasti s preprečevanjem in odpravljanjem neenakega obravnavanja spolov kot oblike diskriminacije v praksi, ki izvira iz tradicionalno in zgodovinsko pogojenih različnih družbenih vlog, ter ustvarjanje pogojev za vzpostavljanje enake zastopanosti obeh spolov na vseh področjih družbenega življenja.

2. člen (vsebina zakona)

Za uresničevanje svojega namena opredeljuje ta zakon splošne in posebne ukrepe za ustvarjanje enakih možnosti, določa nosilce nalog, njihove pristojnosti in obveznosti, uvaja posebno neformalno obravnavanje primerov domnevnega neenakega obravnavanja spolov in zagovornico oziroma zagovornika enakih možnosti kot pooblaščen osebo za obravnavanje teh primerov ter določa pravice in obveznosti subjektov, udeleženih v teh primerih.

3. člen (sodelovanje s socialnimi partnerji in nevladnimi organizacijami)

Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) in pristojna ministrstva pri oblikovanju rešitev in predlogov za doseganje namena tega zakona sodelujejo s socialnimi partnerji in nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju enakih možnosti.

II. OPREDELITEV POJMOV

4. člen (enakost spolov)

Enakost spolov pomeni, da so ženske in moški enako udeleženi na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, da imajo enak položaj ter enake možnosti za uživanje vseh pravic in za razvoj osebnih potencialov, s katerimi prispevajo k družbenemu razvoju, ter enako korist od rezultatov, ki jih prinaša razvoj.

5. člen (enako obravnavanje spolov)

(1) Enako obravnavanje spolov pomeni odsotnost neposredne in posredne oblike diskriminacije zaradi spola.

(2) Neposredna diskriminacija zaradi spola obstaja, če je oseba zaradi svojega spola bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih okoliščinah obravnavana manj ugodno kot oseba nasprotnega spola.

(3) Posredna diskriminacija zaradi spola obstaja, če na videz nevtralne določbe, merila ali ravnanje v enakih ali podobnih okoliščinah in pogojih postavljajo osebe enega spola v manj ugoden položaj, razen če so te določbe, merila ali ravnanje ustrezni, potrebni in upravičeni z objektivnimi dejstvi, ki niso povezana s spolom.

6. člen (splošni ukrepi)

(1) Splošni ukrepi so ukrepi normative narave, s katerimi se v zakonih na posameznem področju prepoveduje diskriminacija zaradi spola ali zapoveduje določeno vedenje in ravnanje za doseg enakega obravnavanja spolov, ter se določijo sankcije v primeru kršitve te prepovedi oziroma zapovedi.

(2) Splošni ukrepi so tudi ukrepi politične narave, zlasti aktivnosti vlade in Urada za enake možnosti, namenjene ustvarjanju enakih možnosti z vidika posameznice in posameznika ter širše javnosti, programi dejavnosti in strategije razvoja področij družbenega življenja, določeni v nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, v nacionalnih programih za posamezna področja družbenega življenja ter v drugih političnih dokumentih.

7. člen (posebni ukrepi)

(1) Posebni ukrepi so začasni ukrepi, namenjeni ustvarjanju enakih možnosti žensk in moških ter spodbujanju enakosti spolov na posameznih področjih družbenega življenja, kjer se ugotavlja neuravnotežena zastopanost spolov oziroma neenak položaj oseb enega spola.

(2) Neuravnotežena zastopanost spolov v smislu prejšnjega odstavka je podana, če je zastopanost enega spola na posameznem področju družbenega življenja ali njegovem delu nižja od 40%.

(3) S posebnimi ukrepi se odstranjujejo objektivne ovire za neuravnoteženo zastopanost spolov oziroma za neenak položaj oseb enega spola ali dajejo posebne ugodnosti v smislu vzpodbude manj zastopanemu spolu oziroma spolu, ki je v neenakem položaju, ki pa morajo biti utemeljene in sorazmerne glede na namen posebnega ukrepa.

- (4) Posebni ukrepi so zlasti:
- pozitivni ukrepi, ki ob enakem izpolnjevanju predpisanih meril in pogojev dajejo prednost osebam tistega spola, ki so zastopane v manjšem številu oziroma so v neenakem položaju glede na spol, dokler ni dosežena uravnotežena ali enaka zastopanost,
  - spodbujevalni ukrepi, ki dajejo posebne ugodnosti ali uvajajo posebne spodbude z namenom odpravljanja neuravnotežene zastopanosti spolov oziroma neenakega položaja glede na spol, ter
  - programski ukrepi v obliki aktivnosti za osveščanje in akcijskih načrtov za spodbujanje ter ustvarjanje enakih možnosti in enakosti spolov.

III. SPREJEMANJE POSEBNIH UKREPOV

8. člen **([prenehal veljati](#))**

9. člen **([prenehal veljati](#))**

IV. NOSILCI NALOG, NJIHOVE PRISTOJNOSTI IN OBVEZNOSTI

1. Državni zbor, vlada in ministrstva

10. člen **(državni zbor)**

(1) Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: državni zbor) sprejme resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških.

(2) Državni zbor v skladu z dejanskimi možnostmi v največji meri upošteva načelo uravnotežene zastopanosti spolov pri oblikovanju delovnih teles in sestavi delegacij, ki jih ustanavlja v skladu s svojim poslovníkom.

11. člen **(vlada in ministrstva)**

(1) Spodbujanje in ustvarjanje enakih možnosti po tem zakonu je predvsem naloga vlade in ministrstev, ki v okviru svojih pristojnosti vsako na svojem delovnem področju z ustreznimi splošnimi in posebnimi ukrepi, opredeljenimi v tem zakonu, uresničujejo cilje tega zakona.

(2) Ministrstva pri pripravi predpisov in drugih ukrepov, ki posegajo na področja, pomembna za ustvarjanje enakih možnosti, upoštevajo vidik enakosti spolov in pri tem sodelujejo z Urdom za enake možnosti ter upoštevajo njegove predloge in mnenja. Ministrstva morajo pridobiti mnenje in predloge Urada za enake možnosti o predlogih

zakonov in drugih aktov, ki posegajo na področja, pomembna za ustvarjanje enakih možnosti, še preden jih pošljejo vladi v odločitev.

(3) Urad za enake možnosti in ministrstva v okviru svojih pristojnosti spremljajo in preučujejo tudi druge oblike diskriminacije zaradi spola, ki predstavljajo oviro za ustvarjanje enakih možnosti po tem zakonu, kot na primer nasilje, ki izhaja iz neenakih razmerij med spoloma, ter jih upoštevajo pri svojih ukrepih za doseganje namena tega zakona.

12. člen **(posebna vloga vzgoje, izobraževanja in usposabljanja)**

(1) Izobraževanje za enakost spolov je sestavni del sistema vzgoje in izobraževanja ter poklicnega usposabljanja, ki med drugim vključuje pripravo obeh spolov za aktivno in enako sodelovanje na vseh področjih družbenega življenja.

(2) Ministrstvi, pristojni za šolstvo in delo ter drugi nosilci pristojnosti na področju vzgoje in izobraževanja ter poklicnega usposabljanja zagotavljajo enako obravnavanje spolov, zlasti pri pripravi, sprejemanju in izvajanju javno veljavnih programov vzgoje in izobraževanja oziroma poklicnega usposabljanja, pri potrjevanju učbenikov in učil, ter pri uvajanju organizacijskih novosti in spreminjanju pedagoških oziroma andragoških metod, ter vsak v okviru svojih pristojnosti vzpostavijo ustrezen sistem ukrepov za odpravo ugotovljenih oblik neenakega obravnavanja spolov.

13. člen **(koordinatorice oziroma koordinatorji v ministrstvih)**

(1) Ministrice oziroma ministri vsak za svoje delovno področje določijo uradnico oziroma uradnika v ministrstvu, ki opravlja naloge koordinatorice oziroma koordinatorja za enake možnosti žensk in moških.

(2) Koordinatorica oziroma koordinator iz prejšnjega odstavka skrbi za izvajanje nalog, ki jih ima ministrstvo na podlagi tega zakona, ter pri tem sodeluje z Uradom za enake možnosti.

14. člen **(delovna telesa vlade in ministrstev)**

(1) Vlada upošteva načelo uravnotežene zastopanosti spolov pri sestavi posvetovalnih in usklajevalnih organov, drugih delovnih teles ter delegacij, ki jih ustanovi po zakonu o Vladi Republike Slovenije in po svojem poslovniku, kakor tudi pri imenovanju ali predlaganju predstavnic in predstavnikov vlade v javnih podjetjih ter v drugih osebah javnega prava, razen če to iz objektivnih razlogov ni mogoče.

(2) Obveznost iz prvega odstavka zavezuje tudi ministrice in ministre pri sestavi strokovnih svetov, ki jih ustanovijo po zakonu o državni upravi.

1.1. Nacionalni program za enake možnosti žensk in moških

15. člen **(vsebina nacionalnega programa)**

(1) Vlada predloži državnemu zboru predlog resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških (v nadaljnjem besedilu: nacionalni program), ki temelji na predlogih ministrstev, Urada za enake možnosti, lokalnih skupnosti, socialnih partnerjev, nevladnih organizacij in drugih organizacij civilne družbe ter posameznih strokovnjakinj in strokovnjakov.

(2) Nacionalni program določi temeljne politike enakih možnosti, v katerem poleg obveznih vsebin, ki so predpisane za vse dolgoročne programske dokumente, posebej določi:

- cilje ter ukrepe za doseg ciljev na posameznih področjih družbenega življenja, predvsem na področju delovnih razmerij, socialnega in zdravstvenega varstva, izobraževanja, družinskih razmerij, nasilja nad ženskami in zastopanosti obeh spolov v javnem življenju;
- odgovornost za izvajanje ukrepov iz prejšnje alineje;
- opredeli vsebino in nosilce periodičnih načrtov za izvajanje usmeritev in nalog iz nacionalnega programa na posameznih področjih družbenega življenja (v nadaljnjem besedilu: periodični načrti);
- opredeli podatke, ki se bodo v okviru dejavnosti državne statistike, anket ali mnenjskih raziskav zbirali, obdelovali, povezovali, shranjevali, analizirali in izkazovali ločeno po spolu;
- opredeli način spremljanja in poročanja o izvajanju nacionalnega programa;
- opredeli okvirni obseg sredstev za izvedbo ukrepov iz nacionalnega programa ter način njihovega zagotavljanja.

16. člen **(periodični načrti)**

(1) Periodični načrti so izvedbeni akti nacionalnega programa, ki za posamezno področje družbenega življenja opredelijo potrebne aktivnosti za obdobje dveh let.

(2) Predlog vsakokratnega periodičnega načrta na podlagi poročil o preteklem dveletnem obdobju in morebitnih dodatnih predlogov posameznih ministrstev pripravi Urad za enake možnosti in ga predloži v sprejem vladi.

(3) Ministrstva pošljejo Uradu za enake možnosti poročilo iz prejšnjega odstavka najkasneje dva meseca pred iztekom vsakokratnega periodičnega načrta.

17. člen **(poročanje o izvajanju nacionalnega programa)**

Vlada vsaki dve leti poroča državnemu zboru o izvajanju nacionalnega programa. V poročilu navede ukrepe in aktivnosti, izvedene v preteklem dveletnem obdobju.

1.2. Urad za enake možnosti

18. člen **(naloge urada)**

(1) Poleg nalog iz 15., 16. in 19. člena tega zakona opravlja Urad za enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: urad) na področju ustvarjanja enakih možnosti še naslednje naloge:

- spremlja izvajanje določb tega zakona ter predpisov, izdanih na njegovi podlagi;

- spremlja posamezna področja družbenega življenja z vidika enakosti spolov ter vladi in ministrstvom predlaga sprejem oziroma spremembo zakonov in drugih predpisov ter sprejem drugih ukrepov;
- koordinira dejavnosti, namenjene izvajanju integracije načela enakosti spolov, vključno z nudenjem strokovne podpore pri razvijanju ustreznih metod in tehnik;
- koordinira pripravo nacionalnega programa ter spremlja njegovo izvajanje;
- koordinira pripravo nacionalnih poročil o izpolnjevanju mednarodnih obveznosti Republike Slovenije na področju ustvarjanja enakih možnosti;
- daje pobude za raziskave in analize, potrebne za izvajanje nacionalnega programa;
- sodeluje z nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju enakih možnosti, in sofinancira njihove projekte ali dejavnosti;
- letno, najkasneje do konca aprila za preteklo leto, poroča vladi o aktivnostih in ugotovitvah zagovornice oziroma zagovornika enakih možnosti žensk in moških.

(2) Pogoje in kriterije za sofinanciranje projektov oziroma dejavnosti iz sedme alineje prejšnjega odstavka na predlog predstojnice oziroma predstojnika urada določi vlada.

19. člen
([prenehal veljati](#))

1.2.1. Obravnava primerov domnevnega neenakega obravnavanja spolov in dajanje mnenj

20. člen
([prenehal veljati](#))

21. člen
([prenehal veljati](#))

22. člen
([prenehal veljati](#))

23. člen
([prenehal veljati](#))

24. člen
([prenehal veljati](#))

25. člen
([prenehal veljati](#))

26. člen
([prenehal veljati](#))

27. člen
([prenehal veljati](#))

28. člen
(prenehal veljati)

29. člen
(prenehal veljati)

2. Lokalne skupnosti

30. člen
(vloga samoupravnih lokalnih skupnosti pri uresničevanju ciljev zakona)

(1) Samoupravne lokalne skupnosti spodbujajo in ustvarjajo enake možnosti v okviru svojih pristojnosti ter pri sprejemanju ukrepov in aktivnosti, pomembnih za ustvarjanje enakih možnosti, upoštevajo vidik enakosti spolov.

(2) Samoupravne lokalne skupnosti imajo lahko koordinatorico oziroma koordinatorja za enake možnosti, ki sodeluje pri pripravi in izvajanju nacionalnega programa iz 15. člena tega zakona v delu, ki se nanaša na samoupravne lokalne skupnosti, predlaga ukrepe in aktivnosti na področju ustvarjanja enakih možnosti ter ima svetovalno vlogo pri oblikovanju rešitev za doseganje namena tega zakona v okviru posamezne lokalne skupnosti. Koordinatorica oziroma koordinator za enake možnosti pri izvajanju teh nalog sodeluje z uradom.

(3) Organi samoupravnih lokalnih skupnosti so dolžni pri načrtovanju razvoja in sprejemanju drugih odločitev obravnavati predloge ukrepov in aktivnosti, ki jih predlagajo koordinatorice oziroma koordinatorji za enake možnosti in jih ustrezno upoštevati.

3. Politične stranke

31. člen
(načrt)

(1) Politične stranke, vpisane v register strank, vsaka štiri leta sprejmejo načrt, v katerem se opredelijo do vprašanja uravnotežene zastopanosti obeh spolov ter v skladu z opredelitvijo določijo načine in ukrepe za spodbujanje bolj uravnotežene zastopanosti žensk in moških v organih stranke, na kandidatnih listah za volitve v državni zbor in v organe lokalnih skupnosti ter za volitve predsednice oziroma predsednika republike.

(2) Politične stranke iz prejšnjega odstavka predložijo načrt uradu v treh mesecih po njegovem sprejemu.

4. Varuhinja oziroma varuh človekovih pravic

32. člen
(vloga varuhinje oziroma varuha pri uresničevanju ciljev zakona)

Varuhinja oziroma varuh človekovih pravic si v okviru pristojnosti, ki jih ima po zakonu o varuhu človekovih pravic, pri obravnavi primerov s področja varstva pravice

enakosti spolov pred zakonom in pri poročanju o svojem delu posebej prizadeva za uresničevanje ustvarjanja enakih možnosti.

V. KAZENSKE DOLOČBE

33. člen

(1) Z denarno kaznijo najmanj 500.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, če izvaja pozitivne ukrepe brez soglasja urada (četrti odstavek 8. člena).

(2) Z denarno kaznijo najmanj 80.000 tolarjev se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba državnega organa, državne organizacije ali organa samoupravne lokalne skupnosti.

34. člen

(1) Z denarno kaznijo od 100.000 do 300.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba, če uradu na njegovo zahtevo ne da poročila o izvajanju pozitivnih ukrepov (drugi odstavek 19. člena).

(2) Z denarno kaznijo od 50.000 do 150.000 tolarjev se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba državnega organa, državne organizacije ali organa samoupravne lokalne skupnosti.

35. člen

Z denarno kaznijo najmanj 300.000 tolarjev se kaznuje za prekršek politična stranka, če uradu ne predloži načrta iz 31. člena.

Zakon o enakih možnostih žensk in moških – ZEMŽM (Uradni list RS, št. [59/02](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

36. člen (predlog resolucije)

Vlada najkasneje v enem letu po uveljavitvi tega zakona predloži državnemu zboru v sprejem predlog resolucije o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških.

37. člen (določitev kriterijev za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti spolov)

Državni zbor in vlada določita kriterije za upoštevanje načela uravnotežene zastopanosti žensk in moških pri sestavi delovnih teles ter imenovanju in predlaganju

predstavníc oziroma predstavnikov iz 10. in 14. člena tega zakona v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

38. člen
(določitev kriterijev in pogojev za sofinanciranje projektov)

Vlada določi pogoje in kriterije iz drugega odstavka 18. člena tega zakona v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

39. člen
(začetek dela zagovornice oziroma zagovornika enakih možnosti)

Zagovornica oziroma zagovornik enakih možnosti začne z delom po tem zakonu najkasneje v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

40. člen
(določitev koordinatic oziroma koordinatorjev)

Ministrice oziroma ministri določijo uradnice oziroma uradnike, ki opravljajo naloge koordinatic oziroma koordinatorjev iz 13. člena tega zakona, in o tem obvestijo urad v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

41. člen
(sprejem prvih načrtov)

Politične stranke sprejmejo prvi načrt v skladu z 31. členom tega zakona v enem letu oziroma na svojem prvem kongresu po uveljavitvi tega zakona.

42. člen
(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju načela enakega obravnavanja – ZUNEO-A (Uradni list RS, št. [61/07](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»23. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o varstvu pred diskriminacijo – ZVarD (Uradni list RS, št. [33/16](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»53. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.